

ти", трябва да се прави разлика между теоретичен и емпиричен критерий. Например Таунсенд, поставил началото на подобен род изследвания във Великобритания, избира теоретичен подход и дефинира набора от потребности по своя собствена преценка. Той се аргументира с факта, че „някои хора не разпознават силите, които ги водят“ (Townsend, 1985) и че един елемент на „фалшива осъзнатост“ (Townsend, 1978) може да бъде включен в дефинирането на потребности въз основа на субективни усещания.

В западната литература се води дискусия по въпроса дали съществуването на подобни субективни чувства е необходимо условие даден респондент да бъде разглеждан като преживяващ в бедност. Усещането за относително състояние на лишение (състояние на лишение спрямо околните) е предмет на задълбочени изследвания в развитите страни напоследък и се оценява директно или индиректно.

4. В общия набор от позиции да се балансират „материалните“ и „нематериалните“ позиции за състояние на социално-икономическо лишение. Това означава да се включат позиции, показващи потребности, за задоволяването на които е необходимо да се разходват пари, съответно позиции, отчитащи определен статус на респондента, като например: „състояние на здравето“; „степен на социална поддръжка, оказвана от обществото“; „възможност за получаване на по-високо платена работа“ и т. н. Очевидно изследователят решава каква трябва да бъде структурата на набора от позиции. При това обстоятелство отново се явява проблемът за културната специфичност. Ако отделно благо (например жилище, грижа за здравето, образование) е осигурено чрез социален механизъм, а не чрез механизма на пазара за определена категория от населението, респективно за определена страна или територия, то тогава неизразходването на средства от страна на привилегированите домакинства няма да бъде добър показател за състояние на лишение. Следователно при международни сравнения изследователят трябва да има предвид такива специфично културни фактори.

5. Да се определи видът на скалата, отчитаща значенията на позициите за състоянието на лишение. Избира се между скала, чиято единствена функция е да прави разграничение на бедните от небедните, или скала, която дава добра представа за позицията на всички (или повечето) домакинства в една общност в границите от крайната бедност до благоденствието. Във всяка скала, композирана като набор от позиции, е по-интересно да се изследва концентрацията на наблюдаваните респонденти. Тези позиции не са свързани с чувството за финан-